

Nr 457.

Av herr **Andersson** i Falun, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 80, med förslag till lag om ändring i strafflagen m. m.

I proposition nr 80 till årets riksdag föreslås vissa ändringar i strafflagen. Bland paragrafer som beröras av ändringsförslagen är den som avhandlar straff för fylleri. I straffrättskommitténs förslag, vilket ligger till grund för propositionen, hade paragrafen i fråga följande lydelse:

»Den som uppträder berusad på plats, där hans tillstånd lätteligen kan iakttagas av utomstående, dömes för fylleri till böter, högst femhundra riksdaler.» Propositionens lagtext är avfattad annorlunda och lyder:

»Den som på allmän plats, evad det är utom- eller inomhus, uppträder berusad så att det framgår av hans åtbörder eller tal, dömes för fylleri till böter, högst femhundra kronor.» Båda dessa formuleringar skilja sig väsentligt från stadgandet i nuvarande 18 kap. 15 § i strafflagen.

Huruvida den föreslagna lagtexten kommer att medföra en skärpning eller en mildring i förhållande till nu gällande lag och lagtillämpning är oklart. Vad som har betydelse i sammanhanget är dels beskrivningen av brottet, dels bestämningen av brottsplatsen och slutligen straffsatsen. Vad gäller brottsbeskrivningen förefaller det som om den föreslagna formuleringen skulle kunna leda till att vissa förseelser, som enligt gällande lag åtalas, efter den nya lagens ikraftträdande kunna gå fria. Ett uttalande av departementschefen på sidan 211 i propositionen synes ge stöd för ett sådant antagande, då han framhåller att förslaget innebär en skillnad i förhållande till gällande lag så till vida att det uttryckligen kräves icke endast att den berusade anträffats på i lagen angiven plats utan att han där uppträtt på sådant sätt att han genom åtbörder eller oredigt tal uppenbarat sitt tillstånd. Om en person uppehåller sig på enskilt område och där på olika sätt ådagalägger sin berusning men beger sig till en allmän plats, exempelvis gata eller väg, skall han alltså icke kunna åtalas för fylleri med mindre han även å den sistnämnda platsen med åtbörder eller tal visar sitt tillstånd. Ordalagen i den nuvarande brottsbeskrivningen »åtbörder eller oredig sinnesförfattning» synas ge möjligheter till ett mera vidsträckt ingripande än den nu föreslagna formuleringen. Det vore önskligt att vederbörande utskott klargör huruvida syftet med den ändrade brottsbeskrivningen är att ändra kvalifikationsgränsen, så att åtalen mot fylle- rister bli färre än förut. Detta kan icke vara riktigt, utan snarare borde man väl vid en revision av fylleristrafpen se till att dessa ur samhällets synpunkt så förkastliga ordningsförseelser bleve mera beivrade än förut.

Beträffande bestämningen av brottsplatsen föreligger en avsevärd skillnad mellan straffrättskommitténs förslag och propositionen. Under det att kommittén ville utvidga straffområdet till plats »där den berusades tillstånd lätteligen kan iakttagas av utomstående», har man i propositionen stannat för att som i gällande rätt kräva, att fylleriförseelsen skall ha begåtts »på allmän plats, evad det är utom- eller inomhus».

Kommittéförslaget mötte på denna punkt gensagor i flera av de inkomna remissyttrandena, där man ansåg det olämpligt att straffbelägga fylleri när detta ägde rum på enskilt område. Det förefaller emellertid som om straffrättskommittén haft goda skäl för en utvidgning av straffområdet i fråga om fylleriförseelser. Den nuvarande avgränsningen mellan allmänt och enskilt område leder i praktiken till underliga konsekvenser. Som exempel kan anföras det vanliga fallet att berusade personer uppehålla sig på en gata och att, innan polis hinner komma tillstädes, några av bråkmakarna sätta sig i säkerhet in på en gård eller i en enskild trädgård. Det är antagligt att de sistnämnda klara sig undan åtal med nuvarande lagbestämmelser. Att de äro oåtkomliga med den föreslagna nya lagtexten är säkert, enär de icke anträffats på allmän plats. Där en väg löper genom enskild mark är det uppenbart endast själva vägmarken som är allmän plats, under det att fälten på båda sidor äro enskilt område. Det kan icke vara riktigt att endast straffa de fyllerister som anträffas på vägbanan, medan andra som till äventyrs varit så berusade, att de icke kunnat hålla sig kvar på vägen utan hamnat på sidorna, skola gå fria. Även andra anomalier följa av den nuvarande ordningen.

Kritiken mot straffrättskommitténs förslag i detta hänseende var huvudsakligen riktad mot det förhållandet, att personer i vissa fall skulle kunna åtalas för fylleri i den egna bostaden. För att förebygga en sådan eventualitet kan emellertid en ändring företagas i den av straffrättskommittén föreslagna lagtexten, så att enskilt område som är beläget inomhus undantages från straffområdet. Härigenom får man den av kommittén åsyftade utvidgningen beträffande utomhusfylleriet, vilket givetvis mest faller i ögonen. Jag kommer här nedan att föreslå en dylik ändring.

I fråga om straffsatserna har kommittén konstaterat att alltför låga bötesstraff flerstädes utdömas för fylleriförseelser. Kommittén har av denna anledning övervägt införande i lagen av en höjning av bötesminimum men uraktlåtitt föreslå detta i förlitande på att det föreslagna nya bötesmaximum skulle verka till en allmän höjning även av bötesminimum. Departementschefen har accepterat denna tankegång och ger uttryck för en liknande optimism i fråga om de alltför låga fylleristrafven.

I betraktande av det försämrade penningvärdet torde bötesstraffen för fylleri numera allmänt vara för låga. I dagsbotssystemet har man en regulator som verkar utjämnande i berörda hänseende. Men där dagsbotssyste-

met icke användes måste en justering uppåt ske direkt på straffsatserna. Sett i förhållande till det nuvarande inkomstläget för flertalet medborgare torde femtio kronor rätt väl motsvara de tidigare bötesbeloppen för fylleri på 10—15 kronor. Att domstolarna utan anvisning i lagen skola iakttaga en sådan omräkning av fylleriböterna torde dock icke vara troligt. Förden skull föreslås att bötesminimum vid fylleri i lagen bestämmes till femtio kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av det i propositionen nr 80 framlagda förslaget till ändringar i strafflagen måtte för sin del besluta, att II kap. 9 § erhåller följande lydelse:

»Den som å allmän plats eller på plats utomhus där hans tillstånd lätteligen kan iakttagas av utomstående uppträder berusad, så att det framgår av hans åtbörder eller tal, dömes för fylleri till böter, minst femtio och högst femhundra kronor.»

Stockholm den 31 mars 1948.

Gustaf Andersson

i Falun.
